

Dresden & VW

Gläserne Manufaktur

Sociaal-economisch is er nog altijd een zichtbare achterstand ten opzichte van steden in het 'Westen'.

Dat maakt het contrast zo groot: even buiten het centrum staat de meest opzienbarende en luxe autofabriek ter wereld. De officiële naam is Die Gläserne Manufaktur, bij de personeelsingang in steen gebeiteld. De geestelijke vader is Ferdinand Piëch, van 1993 tot 2002 de hoogste baas van het Volkswagenconcern. Hij kiest Dresden als plaats voor de montage van de duurste auto die ooit het VW-embleem droeg, de Phaeton. "Als Oostenrijker vind ik Dresden de mooiste stad van Duitsland", schrijft hij in zijn memoires.

Op 11 december 2001 vindt de officiële opening plaats. De vestigingsplaats is omstreden. Het complex ligt aan de rand van de oude stad, nabij de botanische tuin. Geen plek voor een fabriek, vindt een aanzienlijke groep inwoners van Dresden. Hun protestacties krijgen echter onvoldoende steun.

De kritische auteur Jürgen Grässlin stelt in zijn biografie van Piëch dat de plaatselijke politiek flink onder druk is gezet. De VW-topman gaat weerstand immers niet uit de weg. Een andere locatie elders in de stad is niet aan de orde, laat hij weten. Volkswagen zou de grond zelfs hebben kunnen kopen voor een prijs ver onder de gangbare marktwaarde.

De recent naar buiten gekomen affaires binnen de VW-top versterken de geloofwaardigheid van Grässlin.

De Gläserne Manufaktur is misschien wel de meest prestigieuze
autofabriek ter wereld.

De fabriek is opgetrokken uit glas en staal. Het maken van de auto's is
vanaf de straatkant te zien.

Volkswagen investeerde miljoenen in de omgeving van de fabriek en creëerde een parkachtige sfeer.

Natuurlijke vormen en materialen staan centraal in het werk van architect Henn.

Assemblagebedrijf

Net als bij Porsche gaat het in feite om een assemblagebedrijf. Het “zware werk” wordt hier niet gedaan. Er zijn geen persen. Er is geen lakstraat. De koetswerken van de Phaeton komen uit Mosel (Zwickau), honderdtien kilometer westelijk van Dresden.

De Manufaktur is opvallend en heeft een high tech-uitstraling. Het gebouw combineert een stalen constructie met glazen ‘muren’. Het productieproces is in de meest letterlijke zin volslagen transparant. Zelfs op straat is het in elkaar zetten van de auto’s te volgen.

Büro Henn in München tekende voor de architectuur. Naamgever Gunter Henn is in Dresden geboren.

Zijn band met de streek vindt zijn vertaling in de fabriek. Het idee van de doorzichtigheid ontstond in het nabijgelegen Hygiene Museum, waar een glazen beeld van de mens zicht geeft op innerlijke anatomie. Het gebouw heeft meer symbolische elementen.

De organische vormen van de balkons en het vele gebruik van hout sluiten aan bij de natuurlijke omgeving. Centraal in de hal staat een metershoge bol waarin bezoekers met behulp van computers afbeeldingen op de wand kunnen projecteren.

De bol is een verwijzing naar het paviljoen dat hier stond tijdens de wereldtentoonstelling van 1928. Verderop in de ontvangstruimte staat een luxe zwarte Horch uit 1936, ooit eigendom van Haile Selassi. Het koetswerk is van Gläser, destijds in Dresden gevestigd.

De automobielbouw heeft historische wortels in deze stad, is de boodschap. Een beetje vreemd is de keuze wel. Horch is namelijk

verbonden met Audi en het topmodel A8 is een regelrechte concurrent van de Phaeton en nog veel succesvoller ook!

In de hal is de productie van nabij te bekijken. Rechts informatiepanelen met alle informatie over de Phaeton.

▲ De imposante Horch van wijlen Haile Selassie met koetswerk van Gläser uit Dresden.

Kunststuk

Piëch typeert de fabriek in zijn boek als 'een intelligent logistiek project vormgegeven als architectonisch kunststuk'.

Ten tijde van de opening spreken verschillende media over 'een kathedraal van autofabricage'. Hoewel vormgeving en materiaalkeuze gelijkenissen vertonen met Autostadt in Wolfsburg en het Audi Forum in Ingolstadt – beide ook door Henn in opdracht van Piëch ontworpen – is dit de overtreffende trap. Ook 's avonds is het bouwwerk een bezienswaardigheid.

De binnenkant is geheel verlicht, maar ondanks al het glas komt er weinig licht naar buiten. Het pad tussen parkeerplaats en gebouw is zelfs donker. Je moet goed uitkijken waar je loopt.

Dit alles is gedaan om de fauna in de directe omgeving zo min mogelijk te verstoren. Piëch heeft alles in het werk gesteld om te bewijzen dat de tegenstanders van zijn project ongelijk hadden met hun kritiek.

Voor de inrichting van de natuurlijke omgeving van het gebouw is twaalf miljoen euro uitgetrokken.

De totale bouwprijs was 186 miljoen. Om de stad niet te zeer te belasten, is voor de aanvoer van onderdelen een speciale goederentram aangelegd.

Overal in de fabriek ligt parket op de vloer. De werknemers dragen witte overalls.

Rust en optimale kwaliteit zijn de elementen die het belangrijkst zijn.

Zalm

De uitwerking van het idee is even prestigieus als pretentieus. Dit moet het neusje van de zalm zijn en dan nog van de beste soort ook. Op de vloeren ligt hoogwaardig parket, ook in het productiegedeelte. 27.500 vierkante meter om precies te zijn, de oppervlakte van bijna vier voetbalvelden.

De lopende band, voor zover je daarvan kunt spreken, is van edel hout. De ruim 220 productiemedewerkers dragen spierwitte overalls. Negentig procent is hier handwerk.

Robots zijn er slechts voor het zware werk: het monteren van de wielen en het plaatsen van de ruiten. Ook 'het huwelijk' (autotaal voor het samenbrengen van onderstel en carrosserie) voltrekt zich volautomatisch.

Opvallend, want bij Porsche legt men er juist de nadruk op dat dit met de hand gebeurt. Kennelijk zijn er ook onder ingenieurs meningsverschillen over de ideale werkwijze.

Gevoel

Perfectie en precisie zijn sleutelwoorden. De werknemers maken gebruik van elektrische schroevendraaiers, niet van pneumatische. Die nemen het gevoel weg.

De auto's hangen in grijpers, letterlijk op de millimeter nauwkeurig. Vijf dagen duurt de complete montage van één auto.

Om nou te zeggen dat de fabriek een grote bedrijvigheid uitstraalt, nee. Er wordt in alle rust gewerkt. Dat leidt tot 35 auto's per dag.

Critici zullen bij het beoordelen van de glazen fabriek de nadruk leggen op het overdadige, op de drang van Piëch om zowel Volkswagen als zichzelf tot de maat der dingen te verheffen. Ze hebben misschien gelijk.

Maar ach, uit hoogmoed is Versailles uiteindelijk ook ontstaan en geen toerist die er om maalt.

Bentley

Sinds de zomer van 2005 is Leipzig ook de geboorteplaats van de Bentley Continental Flying Spur. De tegenvallende verkopen van de Phaeton scheppen ruimte voor de productie van dit nieuwste model uit het nobele Britse huis dat sinds 1999 onderdeel uitmaakt van het Volkswagenconcern. Soms kent de geschiedenis pikante details. De huidige VW-topman Pischetsrieder was destijds als BMW-baas een gewiekste en stevige tegenstander van zijn voorganger Piëch in de strijd om de overname van Rolls-Royce/Bentley.

Ten tijde van ons bezoek werd in Dresden ook de Bentley Continental Flying Spur in elkaar gezet.

De strijd eindigde in een splitsing van beide merken. Piëch kreeg het merk Bentley en alle productiefaciliteiten in Engeland, BMW de merknaam Rolls-Royce.

De manier waarop Pischetsrieder weerstand bood dwong bij Piëch kennelijk respect af. Hij wees hem enkele jaren later aan als zijn

opvolger, na het gedwongen vertrek bij BMW als gevolg van de Rover-affaire.

Inmiddels zijn beide merken regelrechte concurrenten van elkaar geworden, waarbij Bentley een stuk succesvoller is.

Onderdeel van een bezoek is een rondleiding waarbij alle eigenschappen van de Phaeton aan de orde komen.

Klantentoren

Belangrijk onderdeel van het complex is de klantentoren, exclusief gereserveerd voor klanten. Toekomstige eigenaren kunnen hun Phaeton geheel naar eigen behoefte samenstellen. Als je op het dashboard fineer wilt van de omgezaagde appelboom in je achtertuin, dan kan dat. De klant is geen koning maar keizer. Eenmaal gereed, kan de wagen hier worden afgehaald. Dat is een hele gebeurtenis. Op de tweede etage van de toren wordt men in een luxe omgeving met stemmige muziek en een gepast drankje ontvangen. Even uitrusten van de reis, acclimatiseren en voorbereiden op het grote moment van de overdracht. Die zal even later plaatsvinden op de begane grond. De auto komt vanuit de kelder omhoog als bij een première, glimmend gepoetst en schitterend belicht. Dit is geen zakelijke transactie: dit is de inzegening van de verbintenis tussen de mens en zijn rijmachine. Wie hiervoor ongevoelig is, moet het afhalen in Dresden laten voor wat het is. De kans is echter groot dat zo iemand ook niet tot de klantenkring behoort.

Rechts naast de ingang is de toren waar Phaetons wachten op hun eigenaren.

Glazen toren

Tussen het moment van productie en aflevering worden de Phaetons geparkeerd in de glazen toren. Er is plaats voor 280 stuks. Het systeem is vergelijkbaar met de torens die Piëch bij de fabriek in Wolfsburg liet realiseren, als onderdeel van het themapark Autostadt.

Armlastige liefhebbers zijn ook van harte welkom. Voor hen is er een rondleiding, een rijsimulator waarin je achter het stuur kunt plaatsnemen en allerlei computergestuurde informatiepanelen over het productieproces en de kwaliteiten van de Phaeton. Over de Bentley trouwens geen woord!

Nergens is er opzichtige reclame. Slechts twee bescheiden zuilen aan de straatkant dragen het Volkswagenemblem. Wie echter in het restaurant een cappuccino bestelt, krijgt de chocolade op het schuim in de vorm van het VW-logo!

Alleen een zuil aan de straatkant en de chocolade op de cappuccino verwijzen naar Volkswagen.